

REKOMENDACJE DO PLANÓW I PROGRAMÓW NAUCZANIA

dla zawodu: technik budownictwa wodnego

w branży: drogowej i inżynierjno - instalacyjnej

Warszawa 2018

Przedstawiam rekomendacje do planów i programów nauczania opracowane na podstawie przeprowadzonej analizy zapisów zmodyfikowanych podstaw programowych kształcenia w zawodach dla zawodu **technik budownictwa wodnego** oraz w oparciu o własne doświadczenia zawodowe i znajomość branży zawodowej.

I. Rekomendacje do programów nauczania

1. Nazwa i symbol cyfrowy zawodu

Technik budownictwa wodnego 311205

2. Nazwa i symbol kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie

DII.09. Wykonywanie robót regulacyjnych i hydrotechnicznych

DII.28. Organizacja robót związanych z regulacją cieków naturalnych oraz budową urządzeń wodnych

3. Typ szkoły, w której odbywa się kształcenie w zawodzie

Technikum,

Branżowa szkoła BSI, BSII,

Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe KKZ

4. Zalecany typ programu

Program o strukturze przedmiotowej – przedmioty powinny następować po sobie w ściśle określonym porządku. Program ten jest dla szkoły kształcącej w zawodzie łatwiejszy do zaplanowania i dużo tańszy w realizacji. Uczniowie muszą znać już pewne wiadomości, aby korzystać z nich w dalszym cyklu kształcenia. Taki typ programu jest również zalecany ze względu na wymuszoną konieczność zdawania egzaminów zawodowych w określonej kolejności.

5. Zalecany rodzaj programu ze względu na układ treści

Ze względu na układ treści zalecany jest program liniowy, treści kształcenia powinny następować po sobie w ściśle określonej kolejności.

6. Propozycje podziału na przedmioty/moduły oraz odpowiednio działy programowe/jednostki modułowe i treści kształcenia

Program przedmiotowy

Przedmioty	Liczba	Działy programowe	Treści nauczania
------------	--------	-------------------	------------------

	godzin		
1. Rysunek techniczny	15	1.1 Podstawy rysunku technicznego	<ul style="list-style-type: none"> - Rodzaje rysunków technicznych. - Wykreślanie figur geometrycznych. - Rzutowanie prostokątne i aksonometryczne. - Przekroje rysunkowe. - Wymiarowanie.
	15	1.2. Rysunki techniczne w budownictwie wodnym i melioracji	<ul style="list-style-type: none"> - Posługiwanie się dokumentacją techniczną budowli wodnych i melioracyjnych. - Sporządzanie specyfikacji na podstawie dokumentacji technicznej - Przekroje poprzeczne i profile podłużne - Rysunek sytuacyjny
2. Podstawy budownictwa wodnego	40	2.1. Urządzenia wodne	<ul style="list-style-type: none"> - Rodzaje i funkcje urządzeń wodnych. - Wyposażenie urządzeń wodnych. - Zamknięcia wodne. - Pompownie wodne. - Przeglądy stanu technicznego urządzeń wodnych. - Uszkodzenia urządzeń wodnych. - Obmiar robót. - Warunki techniczne wykonania i odbioru robót.
	40	2.2. Roboty hydrotechniczne	<ul style="list-style-type: none"> - Materiały w robotach hydrotechnicznych. - Transport i składowanie materiałów budowlanych. - Pomiary sytuacyjne w budownictwie wodnym. - Narzędzia i sprzęt do robót hydrotechnicznych. - Urządzenia w robotach hydrotechnicznych. - Grunty budowlane - Roboty ziemne w budownictwie wodnym. - Budowle piętrzące. - Wały przeciwpowodziowe. - Zjawisko filtracji w budownictwie wodnym. - Roboty odwodnieniowe. - Roboty betoniarskie i zbrojarskie. - Roboty kowalskie i ciesielskie.
	10	2.3. Bezpieczeństwo w robotach hydrotechnicznych	<ul style="list-style-type: none"> - Czynniki szkodliwe, uciążliwe i niebezpieczne występujące w procesie pracy w branży budowlanej. - Instytucje i służby działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce. - Wypadki przy pracy. - Pierwsza pomoc. - Bezpieczeństwo urządzeń wodnych.
3. Renaturyzacja rzek i cieków wodnych	90	3.1. Regulacja cieków wodnych	<ul style="list-style-type: none"> - Zasoby wodne. - Przepływ wody w korytach otwartych. - Regulacja rzek i potoków górskich. - Materiały do robót umocnieniowych i regulacyjnych. - Biologiczna zabudowa rzek. - Umocnienia skarp i brzegów. - Narzędzia i sprzęt w robotach regulacyjnych. - Utrzymanie cieków naturalnych. - Warunki techniczne wykonania i odbioru robót regulacyjnych i umocnieniowych.
	30	3.2. Pomiary w robotach regulacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - Pomiary stanów wód. - Mapy hydrograficzne. - Rodzaje wodowskazów. - Programy komputerowe w budownictwie wodnym.
	30	3.3. Bezpieczeństwo w robotach regulacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - Ochrona przeciwpożarowa w przedsiębiorstwie budowlanym. - Środki gaśnicze. - Ergonomia. - Bezpieczeństwo i higiena pracy – podstawowe pojęcia, obowiązki pracodawcy i pracownicy. - Wpływ robót hydrotechnicznych na środowisko. - Przeglądy techniczne w robotach regulacyjnych.
4. Język obcy zawodowy w budownictwie wodnym	15	4.1 Porozumiewanie się z inwestorami i współpracownikami	<ul style="list-style-type: none"> - Słownictwo związane z wykonywaniem zadań zawodowych, szczególnie dotyczące organizacji pracy. - Rozmowa zawodowa.

		w języku obcym	<ul style="list-style-type: none"> - Zastosowanie zwrotów grzecznościowych. - Wydawanie poleceń. - Negocjowanie warunków umowy. - Porozumienie o współpracy. - Organizacja stanowiska pracy.
	15	4.2. Informacja o materiałach i technologiach	<ul style="list-style-type: none"> - Informacje na materiałach budowlanych. - Obcojęzyczne instrukcje obsługi maszyn i urządzeń. - Źródła informacji o materiałach budowlanych. - Wiedza o robotach budowlanych w zasobach internetowych.
5. Roboty regulacyjne i utrzymaniowe	30	5.1 Pomiary geodezyjne	<ul style="list-style-type: none"> - Wiadomości o mapach, planach i pomiarach - Pomiary liniowe - Pomiary kątowe - Plan sytuacyjny. Skalowanie - Pomiary powierzchniowe - Pomiary wysokościowe - Zdjęcia lotnicze i satelitarne. GPS i Fotogrametria
	30	5.2 Roboty regulacyjne	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarka wodna - Melioracje - Wpływ robót regulacyjnych na środowisko wodne
	60	5.3 Budowa urządzeń wodnych	<ul style="list-style-type: none"> - Jazy, progi i stopnie wodne - Kanały - Zapory - Ujęcia - Sztolnie - Przepławki dla ryb - Drogi wodne - Elektrownie wodne - Zamknięcia - Przelewy i spusty
	30	5.4 Ochrona przed powodzią	<ul style="list-style-type: none"> - Klasyfikacja powodzi - Środki ochrony przed powodzią - Wały przeciwpowodziowe - Systemy ostrzegania
6. Podstawy kosztorysowania	30	6.1. Przedmiarowanie i obmiarowanie	<ul style="list-style-type: none"> - Zasady przedmiarowania i obmiarowania robót budowlanych. - Specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót. - Katalogi Nakładów Rzeczowych. - Sporządzanie przedmiaru i obmiaru robót budowlanych. - Dokumentacja obiektu budowlanego.
	60	6.2 Sporządzanie kosztorysów	<ul style="list-style-type: none"> - Rodzaje kosztorysów. - Normowanie techniczne w budownictwie. - Dane wyjściowe do kosztorysowania - Elementy wchodzące w skład kosztorysu - Przykładowe kosztorysy. - Kosztorysowe programy komputerowe. - Cenniki robocizny, materiałów, sprzętu - Katalogi i informatory kosztorysowe. - Koszty budowy - Rozliczanie budowy z inwestorem
	30	6.3 Sporządzanie dokumentacji przetargowej	<ul style="list-style-type: none"> - Zasady i tryb udzielania zamówień publicznych. - Procedura przetargowa. - Dokumentacja przetargowa - Nieprzetargowe tryby udzielenia zamówienia. - Zamówienia niepubliczne. - Umowy na roboty budowlane.
7. Działalność gospodarcza w budownictwie wodnym	20	7.1 Podstawy formalno-prawne działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> - Podstawy działalności gospodarczej. - Zasady planowania określonej działalności. - Formy organizacyjno-prawne działalności przedsiębiorstwa. - Formy pozyskiwania kapitału. - Rejestrowanie firmy. - Dokumentacja dotycząca podejmowania działalności gospodarczej. - Opodatkowanie działalności gospodarczej. - Wydajność pracy. Systemy wynagrodzeń

			<ul style="list-style-type: none"> – pracowników. – Obowiązki pracodawcy dotyczące ubezpieczeń społecznych. – Ubezpieczenia gospodarcze. – Etyka w biznesie.
	10	7.2. Prowadzenie przedsiębiorstwa budowlanego	<ul style="list-style-type: none"> – Działania marketingowe. – Współpraca między przedsiębiorstwami budowlanymi. – Badanie rynku. – Prace biurowe.
8. Roboty w budownictwie wodnym – zajęcia praktyczne	120	8.1 Roboty regulacyjne i umocnieniowe	<ul style="list-style-type: none"> – Zagrożenia zdrowia i życia w robotach regulacyjnych. – Zagrożenia mienia i środowiska w robotach regulacyjnych. – Organizacja stanowiska pracy w robotach regulacyjnych. – Środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas robót regulacyjnych. – Dokumentacja projektowa w robotach regulacyjnych i umocnieniowych. – Pomiar w robotach regulacyjnych. – Oczyszczanie koryt rzek i zbiorników wodnych. – Roboty ziemne w budownictwie wodnym. – Roboty pogłębiarskie w budownictwie wodnym. – Materiały stosowane w robotach regulacyjnych i umocnieniowych. – Biologiczna zabudowa rzek. – Warunki techniczne wykonania i odbioru robót regulacyjnych.
	120	8.2 Budowa i obsługa urządzeń wodnych	<ul style="list-style-type: none"> – Zagrożenia zdrowia i życia podczas budowy i obsługi urządzeń wodnych. – Zagrożenia mienia i środowiska podczas budowy i obsługi urządzeń wodnych. – Organizacja stanowiska pracy podczas budowy i obsługi urządzeń wodnych. – Środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas budowy i obsługi urządzeń wodnych. – Dokumentacja projektowa urządzeń wodnych. – Pomiar w robotach hydrotechnicznych. – Budowa wałów przeciwpowodziowych. – Roboty odwodnieniowe w budownictwie wodnym. – Budowa jazów, progów i stopni wodnych. – Budowa zapór ziemnych. – Montaż wyposażenia urządzeń wodnych. – Materiały stosowane w robotach hydrotechnicznych. – Roboty betoniarskie i zbrojarskie. – Roboty ciesielskie. – Roboty ślusarskie i kowalskie. – Obmiar robót.
	120	8.3 Utrzymanie urządzeń wodnych	<ul style="list-style-type: none"> – Zagrożenia zdrowia i życia podczas konserwacji i napraw urządzeń wodnych. – Zagrożenia mienia i środowiska podczas konserwacji i napraw urządzeń wodnych. – Organizacja stanowiska pracy podczas konserwacji i napraw urządzeń wodnych. – Środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas konserwacji i napraw urządzeń wodnych. – Utrzymanie koryt cieków naturalnych w wymaganym stanie. – Utrzymanie brzegów cieków naturalnych w wymaganym stanie. – Przeglądy techniczne cieków i brzegów. – Naprawy umocnień brzegów i skarp. – Remonty i naprawy urządzeń wodnych. – Roboty konserwacyjne w budownictwie wodnym. – Zagrożenia podczas eksploatacji urządzeń wodnych. – Naprawy wałów przeciwpowodziowych.
9. Organizacja	60	9.1 Nadzór robót	<ul style="list-style-type: none"> – Ocena jakości wykonanych robót – Przeglądy urządzeń wodnych

robót – zajęcia praktyczne	120	9.2 Organizacja robót regulacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – Ocena stanu technicznego urządzeń wodnych – Harmonogramy robót regulacyjnych – Zagospodarowanie terenu budowy – Organizacja robót ziemnych i pogłębiarskich – Organizacja prac umocnieniowych – Organizacja robót utrzymaniowych – Organizacja robót rekultywacyjnych
	120	9.3 Organizacja robót hydrotechnicznych	<ul style="list-style-type: none"> – Harmonogramy robót hydrotechnicznych – Zabezpieczanie wykopów – Organizacja robót hydrotechnicznych – Organizacja robót betoniarskich – Organizacja robót eksploatacyjnych – Sposoby zabezpieczenia przed powodzią – Organizacja prac przeciwpowodziowych – Organizacja robót naprawczych i remontowych

Praktyczna nauka zawodu może odbywać się w placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego, warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych, a także przedsiębiorstwach zajmujących się budową obiektów hydrotechnicznych i regulacją cieków naturalnych oraz ich utrzymaniem.

7. Ogólna charakterystyka celów kształcenia/kluczowe umiejętności absolwenta

Absolwent technikum kształcącego w zawodzie technik budownictwa wodnego powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji DII.09. **Wykonywanie robót regulacyjnych i hydrotechnicznych**

- 1) wykonywania robót związanych z regulacją cieków naturalnych;
- 2) wykonywania robót związanych z budową urządzeń wodnych;
- 3) wykonywania robót związanych z utrzymaniem cieków naturalnych;
- 4) wykonywania robót związanych eksploatacją oraz remontami urządzeń wodnych.

oraz w zakresie

kwalifikacji DII.28. **DII.28. Organizacja robót związanych z regulacją cieków naturalnych oraz budową urządzeń wodnych**

- 1) organizowania oraz prowadzenia robót związanych z regulacją cieków naturalnych oraz umacnianiem skarp;
- 2) organizowania oraz prowadzenia robót związanych z budową urządzeń wodnych;
- 3) organizowania oraz koordynowania robót związanych z utrzymaniem w wymaganym stanie cieków naturalnych;
- 4) organizowania oraz koordynowania robót związanych z eksploatacją urządzeń wodnych;
- 5) sporządzania kosztorysów oraz przygotowywania dokumentacji przetargowej.

Podczas zajęć szkolnych uczeń powinien nabyć kluczowe umiejętności dla zawodu **technik budownictwa wodnego**. Absolwent technikum jest przygotowany do wykonywania robót związanych z regulacją cieków naturalnych, oczyszczaniem koryt rzecznych i zbiorników wodnych. Ponadto wykonuje roboty ziemne, pogłębiarskie związane z regulacją cieków naturalnych. W pracy zawodowej zajmuje się wykonywaniem robót związanych z konserwacją, eksploatacją oraz remontami urządzeń

wodnych. Praca w tym zawodzie polega na wykonywaniu elementów budowli i obiektów regulacyjnych i ubezpieczeniowych na rzekach i potokach górskich w szczególności obejmuje prace umocnieniowe, zabudowę potoków górskich, zabezpieczenie przed powodzią, biologiczną zabudowę rzek i potoków, umacnianiem skarp, pozyskiwaniem i przetwarzaniem materiałów do robót umocnieniowych. Technik budownictwa wodnego współpracuje z licznymi zespołami obiektów pływających, operatorami koparek i pogłębiarek. Ponadto w obszarze organizacji robót związanych z regulacją cieków naturalnych oraz budową urządzeń wodnych wykonuje pomiary hydrometryczne robót związanych z regulacją cieków naturalnych jest uprawniony do dokonywania bieżących przeglądów umocnień koryt cieków oraz budowli regulacyjnych. Wykonuje obmiar robót związanych z regulacją cieków naturalnych oraz rozlicza materiały, sprzęt i robociznę. Należy podkreślić, że absolwent technikum budownictwa wodnego organizuje i koordynuje prace w trakcie akcji powodziowej a także określa rodzaj i zakres szkód spowodowanych przez powódź. Absolwent w tym kierunku zatrudniony zgodnie z posiadaną wiedzą i umiejętnościami jest przygotowany do podejmowania pracy w przedsiębiorstwach zajmujących się budową, eksploatacją i konserwacją urządzeń wodnych oraz regulacją cieków wodnych najczęściej w PGW Wody Polskie.

9 Rekomendowane procedury osiągnięcia szczegółowych celów kształcenia

- spotkania zespołu nauczycieli kształcenia praktycznego oraz pracodawców w celu wymiany doświadczeń oraz dostosowania prowadzonego przez szkołę kształcenia zawodowego do potrzeb nowoczesnej gospodarki i nowych technologii,
- umożliwienie uczniom praktycznej nauki zawodu bezpośrednio na rzeczywistym miejscu pracy np. w przedsiębiorstwach wodno-melioracyjnych,
- współudział pracodawców w tworzeniu zadań egzaminacyjnych oraz udział w egzaminach potwierdzających kwalifikacje w zawodzie,
- aktywna pomoc dla wyróżniających się uczniów w nabywaniu dodatkowych umiejętności i uprawnień zawodowych,
- pomoc nauczycielom w aktualizowaniu i doskonaleniu kompetencji zawodowych (staże dla nauczycieli),
- pomoc w organizowaniu klas patronackich objętych kierunkiem kształcenia (modernizacja bazy i wyposażenia szkoły, stypendia naukowe, itp.)
- współorganizowanie wycieczek edukacyjnych krajowych i zagranicznych m.in. wystawy, targi tematyczne (branżowe)

10 Rekomendacje dotyczące realizacji praktycznej nauki zawodu: zajęć praktycznych i praktyk zawodowych

Praktyczna nauka zawodu może odbywać się w placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego, warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych, a także przedsiębiorstwach zajmujących się budową, eksploatacją i konserwacją urządzeń wodnych oraz regulacją naturalnych cieków wodnych. Podczas praktycznej nauki zawodu zajęć uczeń powinien nabyć kluczowe umiejętności dla zawodu technikum budownictwa wodnego. Z punktu widzenia przyszłego rozwoju zawodowego wskazany jest udział uczniów w praktykach organizowanych w firmach wykonawczych, biurach projektowych i kosztorysowych, działających w branży budownictwa wodnego, gdzie uczniowie mogą rozwinąć umiejętności związane z organizowaniem oraz koordynowaniem robót związanych z eksploatacją urządzeń wodnych, sporządzaniem kosztorysów oraz

przygotowywaniem dokumentacji przetargowej. Właściwą formą rozwoju zawodowego oraz zwiększenie szans na zatrudnienie uczniów na rynku pracy będzie praktyczna nauka zawodu w firmach wodno - melioracyjnych, gdzie uczeń może powiązać zdobyte w toku nauczania szkolnego wiadomości z praktycznym zastosowaniem narzędzi, sprzętu stosowanych do prowadzenia robót regulacyjnych, utrzymaniowych czy związanych z budową budowli hydrotechnicznych.

11 Pozostałe rekomendacje/uwagi dotyczące programu nauczania

Osiągnięcie szczegółowych celów kształcenia nie powinno ograniczać się jedynie do współpracy z pracodawcami, poszerzanie wiedzy i umiejętności należy osiągać poprzez korzystanie z licznych programów z Europejskich Funduszy Społecznych na organizację staży i wizyt studyjnych zagranicznych dla uczniów i nauczycieli w trakcie, których aktualizują i pogłębiają wiedzę, umiejętności zawodowe oraz podnoszą poziom kwalifikacji praktycznych i dydaktycznych, poznają obowiązujące trendy w branży, urozmaicają warsztat dydaktyczny, doskonalą język obcy zawodowy.

II. Rekomendacje do planu nauczania

1. Podział na przedmioty/moduły w kształceniu zawodowym wraz z określaniem liczby godzin.

Lp.	Przedmiot/moduł	Liczba godzin
1	Rysunek techniczny	30
2	Podstawy budownictwa wodnego	90
3	Renaturyzacja rzek i cieków wodnych	120
4	Język obcy zawodowy w budownictwie wodnym	30
5	Roboty regulacyjne i utrzymaniowe	150
6	Podstawy kosztorysowania	120
7	Działalność gospodarcza w budownictwie wodnym	30
8	Roboty w budownictwie wodnym – zajęcia praktyczne	360
9	Organizacja robót – zajęcia praktyczne	300

2. Pozostałe rekomendacje/uwagi dotyczące planu nauczania

W zawodzie technik budownictwa wodnego przedmioty powinny być prowadzone w odpowiednio wyposażonych pracowniach: budownictwa wodnego i dokumentacji. Praktyka

---

zawodowa powinna być realizowana w klasie III i IV w wymiarze 4 tygodni w każdym roku szkolnym.